

Slim beheer verbindt circulaire economie en biodiversiteit

Beheer doet er toe!

Stadswerk en branchevereniging NVRD hebben de handen ineengeslagen in het programma 'Beheer doet er toe'. Hiermee laten we de waarde en het belang zien van slim beheer en leggen we verbindingen tussen maatschappelijke vraagstukken. In een reeks artikelen laten we deze verbindingen zien. Te beginnen met die tussen circulaire economie en biodiversiteit.

De openbare ruimte vormt de basis voor het openbare leven. Het is de plek waar mensen elkaar ontmoeten, naar hun werk gaan, spelen, sporten en ontspannen. De openbare ruimte verbindt. Het ontwikkelen en beheren ervan is dan ook een van de belangrijkste taken voor gemeenten. Het is tevens een middel om andere maatschappelijke

uitdagingen op te pakken. In 'beheer doet er toe' onderscheiden we: energietransitie, klimaatadaptatie, veiligheid, participatie en zelfbeheer, biodiversiteit, circulaire economie, gezondheid, verstedelijking en krimp, mobiliteit en toegankelijkheid en inclusieve samenleving.

VOORBEELD: SUPERLOCAL

De ambitie van SUPERLOCAL in Parkstad Limburg, een voorbeeld van circulaire gebiedsontwikkeling, is om materialen van twee leegstaande hoogbouwflats te hergebruiken voor nieuwe woningen en de inrichting van de openbare ruimte. Met concrete kansen voor vergroting van de biodiversiteit. Zo komt er een natuurlijk waterzuiveringssysteem in de groenzone en kan het filter worden aangeplant met bloeiende planten die geschikt zijn voor vochtige tot natte ruigte. Dit bevordert de biodiversiteit en vergroot het woongenot en de omgevingskwaliteit.

▲ Circulair watersysteem in SUPERLOCAL.

Biodiversiteit vergroten

De biodiversiteit staat sterk onder druk. Voor onze leefbaarheid en om de ecosystemen in balans te houden, is biodiversiteit cruciaal; ook in de bebouwde omgeving. De stad is steeds belangrijker voor het overleven van dieren als insecten, vogels en kleine zoogdieren. Met goed ontwerp en (extensief) beheer is de waarde van groen voor de biodiversiteit snel te vergroten. Dit vraagt een andere manier van beheren, zeker in het licht van klimaatverandering (andere soorten), nieuwe ziektes en plagen en de wens om zoveel mogelijk duurzaam (en chemievrij) te beheren. Ook het belang van bomen wordt steeds duidelijker: grote bomen met een groot kroonoppervlakte bieden veel meer toegevoegde waarde dan kleine. Ontwerp en beheer moeten erop gericht zijn bomen tot volle wasdom te laten komen en de juiste boom op de juiste plek te zetten.

Circulaire economie

We zitten middenin de transitie naar een circulaire economie. Daarbij bestaat geen afval meer, blijven

▲ De groene Beek: ondergrond met circulaire ondergrond (links) en bloeiende planten voor hogere biodiversiteit (rechts).

VOORBEELD: DE GROENE BEEK IN AMSTERDAM

De Groene Beek biedt grootstedelijk problemen als waterafvoer, wateropslag en hittestress het hoofd. Er is een groene zone gecreëerd met bloeiende vaste planten, die water bergt en vertraagd afvoert. Maar het houdt ook een gedeelte van het water vast zodat er (moeras)planten kunnen groeien en het water kan verdampen. Met als bijkomend resultaat dat het de omgeving koelt en de biodiversiteit groter is. Hierbij is gebruik gemaakt van een circulaire oplossing: de bodem is gemaakt van gerecycled plastic uit dashboards van personenauto's.

grondstoffen in de keten en gaan we duurzaam om met mens en milieu. Hierbij horen ook nieuwe businessmodellen en andere eigendomsverhoudingen. Slim beheer kan een deel van de oplossing zijn. Op de eerste plaats moet afvalinzameling worden ingepast in de openbare ruimte, wat invloed heeft op de kwaliteit van de buitenruimte. De openbare ruimte is zelf ook een bron van waardevolle grondstoffen en er kunnen veel circulaire materialen en afgedankte producten in worden toegepast. De buitenruimte wordt zo niet alleen een kostenpost maar een plek waar waardevolle grondstoffen vrijkomen en secundaire materialen worden toegepast. Gekapte bomen worden bankjes in de openbare ruimte, afvalbakken worden gemaakt van gerecycled afval.

Biodiversiteit en circulaire economie passen bij elkaar

De natuur is een prachtig voorbeeld van circulariteit. Niets in de natuur gaat verloren en alles heeft een functie. In een circulaire economie geldt dit principe als belangrijkste ambitie. Daarnaast gaan de termen groen en circulair, in beleidsstukken en het publiek debat, hand-in-hand. In een circulaire economie zijn groen of natuurlijke materialen de enige grondstoffen die aan de keten toegevoegd kunnen worden omdat zij CO₂ vastleggen.

De natuur is een prachtig voorbeeld van circulariteit

Uitgaan van deze principes betekent anders omgaan met de openbare ruimte. Voor nieuw aan te leggen openbare ruimte betekent dit zoveel mogelijk bestaande materialen hergebruiken en 'groene' grondstoffen gebruiken. Daarnaast is het belangrijk om er voedsel, nest- en voortplantingsplekken te creëren voor bijvoorbeeld insecten en vogels. Voor het beheer betekent het bijvoorbeeld gevallen bladeren langer laten liggen, ander maaibeheer en nieuwe toepassingen zoeken voor vrijkomende grondstoffen uit de openbare ruimte. Circulaire projecten kunnen meteen bijdragen aan de vergroting van de biodiversiteit, mits er op voorhand goed wordt nagedacht over het beheer na oplevering. ●

WEBSITES

tgs.nl/project/amsterdam-de-groene-beek-zuidelijke-wandelweg
www.superlocal.eu
www.nvrd.nl (dossiers - het belang van beheer)
www.stadswerk.nl (thema's - beheer doet er toe)